INFORMATIEKRANT VOOR SAMENWERKINGSPARTNERS VAN DE ALOYSIUS STICHTING IN NOORD-HOLLAND EN ZUID-HOLLAND

aloysius

Samen **betekenisvol leren**

najaar/winter 2026

01

Mooie stappen richting inclusief onderwijs in onze regio's

Volop ontwikkelingen in de regio IJmond, waar onderwijs en jeugdhulp steeds vaker samenwerken in integrale kindcentra. Zo ook in IKC IJmuiden, waar onderwijs en jeugdhulp in de praktijk als één team werken.
→ **Pagina 7**

Van ontmoeten naar elkaar beter leren kennen naar écht samenwerken. In de Haarlemmermeer lukt dat goed tussen de reguliere 1e Montessorischool en De Klimboom in Hoofddorp. Lees over eerste ervaringen.
→ **Pagina 12**

Kinderopvang, regulier onderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs: alle professionals in IKC Katwijk zijn gestart met een gezamenlijk professionaliseringsprogramma om nog beter achter gedrag te leren kijken.
→ **Pagina 16**

Ouders van Focus in Haarlem-West zijn maar wat blij met de nieuwe bso+. De pedagogisch medewerkers zijn vertrouwd voor de kinderen, want zij werken ook op school. En ouders worden ontzorgd.
→ **Pagina 18**

In Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland Primair Onderwijs is ruimte voor mooie stappen richting inclusief onderwijs, vertellen directeur-bestuurder Janneke Oosterman en directeur Suzanne Wit van Expertisecluster Nexus. Het geheime recept? Vooral in verbinding blijven.
→ **Pagina 10**

Aloysius – kort nieuws uit regio's Noord en West

Kompas College en De Hartelborgt **organiseren samen kansrijke trajecten**

Het Kompas College verzorgt het onderwijs aan jongeren die verblijven in Rijks Justitiële Jeugdinrichting De Hartelborgt in Spijkenisse. In de instroomklassen ontdekken leerlingen in zes weken wat bij ze past en daarna kiezen ze een van de leerrichtingen in zorg & welzijn, bouwen & wonen, dienstverlening & facilitair of horeca & voeding.

Daarnaast bieden we in het Kompas College een arbeids- en trainingscentrum (ATC) voor leerlingen met een uitstroom naar arbeid. In dit ATC leren, verbeteren en oefenen leerlingen hun werknemersvaardigheden en gaan daarna soms extern op stage.

Benieuwd hoe dat in z'n werk gaat? Bekijk de animatie en je bent in drie minuten op de hoogte!

Scan en bekijk deze animatie

Oud-leerling Ibrahim fietste mét heftruckcertificaat en arbeidsvaardigheden de poort uit, met meer kansen op de arbeidsmarkt.

kompascollege.nl

Als je haar maar goed zit ...

Samen met mbo-instelling Zadkine kunnen we ervoor zorgen dat leerlingen hun kappersdiploma halen. Lees meer over onze opleiding, waarvoor veel animo is!

Scan en lees het artikel

Het Molenduin werkt nu met één aanmeldteam

Voor drie van de vier locaties werkt Het Molenduin sinds kort met één aanmeldteam. Verwijzende scholen kunnen nu terecht op één plek via het mailadres **aanmelden.molenduin@aloysiusstichting.nl** en krijgen zo snel als mogelijk een advies over of Het Molenduin passend is en zo ja welke locatie.

Het Molenduin biedt voortgezet speciaal onderwijs (vso) voor jongeren van 12 tot 18 jaar. Wij bereiden ze stap voor stap voor op werken in de praktijk in de richtingen groen, techniek, horeca of verzorging. De Molenduin locaties in Santpoort, Driehuis en Schagen werken nu met één aanmeldteam.

In het aanmeldteam bespreken een gedragswetenschapper, ondersteuningscoördinator en teamleider zorgvuldig of een jongere inderdaad naar Het Molenduin kan en welke locatie en welk aanbod dan het beste passen. Zo hebben we bijvoorbeeld ook een Opmaatklas, een Structuurklas en een Taalklas. Het aanmeldteam is een afvaardiging met mandaat van de Commissie van Begeleiding en mag hier keuzes in maken.

Zo zorgen we samen en natuurlijk in afstemming met een jongere, diens ouders en eventueel de verwijzende school, voor een goede start op Het Molenduin!

↘ Lees meer over ons onderwijs op de site!

↘ Hier download je ook de schoolfolder en bekijk je een schoolfilm.

molenduin.nl

Leerlingen én leerkrachten groeien dankzij de Groeigroep in Hillegom

Samen inclusiever. Daaraan werken de reguliere Daltonschool Hillegom en de Savioschool voor speciaal basisonderwijs samen met kinderopvang al jaren in Brede School Hillegom. Nu is er ook meer en meer verbinding met álle basisscholen in het dorp. Een mooie ontwikkeling, vinden directeuren Leonie Rietkerk (Daltonschool) en Judith Rutten (Savioschool).

Een goed voorbeeld is de Groeigroep. Kinderen die dat nodig hebben, kunnen er in twaalf weken hun executieve functies versterken. Ook hun leerkracht krijgt ondersteuning van een gedragsspecialist van de Savioschool.

savioschool.nl

Scan en lees dit artikel

De Dolfijn verzorgt de training Durven & Doen voor alle leerlingen

Samenwerken in de Brede School Uithoorn

De Dolfijn voor speciaal basisonderwijs in Uithoorn werkt in de Brede School nauw samen met basisscholen Toermalijn en De Kwikstaart en kinderopvang Solidoe. We organiseren samen sportdagen, voorleesweken, kunstprojecten en sociale vaardigheidstrainingen. Soms volgen leerlingen van De Dolfijn lessen op een van deze scholen, of andersom. Zo maken we maatwerk écht mogelijk.

Een mooi voorbeeld van samenwerking is de training Durven & Doen, die wordt gegeven door een gespecialiseerde trainer van De Dolfijn. Kinderen ontdekken hier spelenderwijs dat ze meer kunnen en durven dan ze denken. Ook leerlingen van onze partnerscholen doen mee. Met al onze partners werken we zo aan één pedagogische lijn: duidelijk, warm en met oog voor ieder kind.

dedolfijn.nl

De Leidse Buitenschool in het Jeugdjournaal!

Wát een kanjers, die leerlingen van De Leidse Buitenschool. Zij vertelden begin september in een uitzending van het Jeugdjournaal precies het hoe en waarom van de tijdelijke verhuizing naar een andere school in Katwijk. De aanleiding daarvoor was niet fijn, maar dankzij de inzet van kinderen, ouders, team en ondersteunende collega's is het schooljaar toch goed gestart.

leidse-buitenschool.nl

Scan en bekijk de uitzending!

Samenwerking Kindcentrum Waldervaart

In Den Helder verzorgt de Antoniusschool het onderwijs in de onderwijszorggroep voor kleuters; kinderen van groepen 3 tot en met 8 krijgen les op de Antoniusschool in Schagen. Hier werken we in Kindcentrum Waldervaart steeds meer samen met het regulier onderwijs, speciaal basisonderwijs en jeugdhulp. Deze samenwerking heeft veel voordelen: kinderen kunnen makkelijker overstappen tussen scholen, we delen kennis en de lijnen zijn kort.

antoniusschagen.nl
antoniusdenhelder.nl

Nieuw: **onze regiokrant!**

Nieuw voor onze netwerkpartners in Noord-Holland en Zuid-Holland: deze regiokrant! Met veel informatie en inspiratie over onze gespecialiseerde scholen én hun netwerkpartners. We vertellen in deze krant graag wat wij samen doen om ook de kinderen en jongeren die op onze gespecialiseerde expertise zijn aangewezen, het leven te leren en sterk onderwijs te bieden voor een betekenisvolle toekomst.

Als 'onderwijs' kunnen wij het natuurlijk niet alleen. Alleen samen kunnen wij ervoor zorgen dat álle kinderen en jongeren in onze regio's die iets extra's nodig hebben, zich goed kunnen ontwikkelen. It takes a village to raise a child! In deze eerste editie vind je daaruit slechts een greep: er gebeurt nog veel meer in en rond onze scholen. Die verhalen delen we zeker in een volgende editie, maar ook online via de net vernieuwde websites van onze scholen. En we vertellen er ook graag over.

Wil je dus reageren op - of doorpraten over - de inhoud van deze krant? Een goed idee voor een volgend verhaal? Mail ons en we nemen contact met je op!

Anna-Marieke van Kampen
regiobestuurder Noord:
anna-marieke.vankampen@aloysiusstichting.nl

Hermien Steenbergen
regiobestuurder West:
hermien.steenbergen@aloysiusstichting.nl

Links: Hermien Steenbergen, rechts Anna-Marieke van Kampen. Zij zijn de regiobestuurders van de Aloysius Stichting in regio's Noord en West. Samen met hun directeuren trekken zij veel samen op om kennis en (praktijk)ervaringen uit te wisselen en vooral ook van elkaar te leren.

Barista worden op De Burcht in Teylingereind in Sassenheim

Een jaar geleden werd de eerste koffiebranderij en koffiebar in een gesloten justitiële jeugdinrichting geopend: **YNG Beans!**

In Sassenheim werkt De Burcht voor voortgezet speciaal onderwijs samen met Forensisch Centrum Teylingereind aan kansrijk onderwijs en arbeidskansen voor jongeren. Bij YNG Beans leren jongeren koffiebranden en worden echte barista's. Zij krijgen niet alleen een officieel certificaat, maar maken ook écht kans op werk buiten de muren bij of via het bedrijf dat de koffie die wordt gebrand bij YNG Beans verkoopt. Goed nieuws: er is/komt veel meer praktijkgericht aanbod in de school.

Scan en lees het artikel

vso-deburcht.nl

Op reis naar inclusief onderwijs

Sylvia Rusman en René Lentink.

In 2035 is het de bedoeling dat alle kinderen en jongeren naar een school dichtbij huis kunnen. Een school waar iedereen meetelt, meedoet en gelijkwaardig is en waar samen geleerd wordt.

Wat betekent deze ambitie van het Rijk voor inclusief onderwijs voor onze leerlingen, ouders, collega's en scholen? Hoe zou onze route naar meer inclusie eruit kunnen zien?

Op weg naar antwoorden op dit soort vragen, ondernemen directeuren van Aloysiusscholen samen een ontdekkingsreis. En die is zéker inspirerend, vertellen directeuren Sylvia en René.

Sylvia Rusman is directeur van de Don Boscoschool: die maakt deel uit van Integraal Kindcentrum Lisse en werkt nauw samen met BSO De Theepot, Cardea Jeugdhulp en andere netwerkpartners.

Collega René Lentink is directeur van de Antoniusschool in IJmuiden, dat in Integraal Kindcentrum IJmuiden samenwerkt met onder meer Kenter Jeugdhulp. Met hun collega's van andere Aloysiusscholen in Noord- en Zuid-Holland, onderzoeken Sylvia en René hoe inclusief onderwijs vorm kan krijgen.

Samen op inspiratiereis!

Directeuren van Aloysiusscholen in Noord-Holland en Zuid-Holland ontmoeten elkaar geregeld om te overleggen. Zij zijn nu samen ook 'op inspiratiereis', om zich voor te bereiden op inclusief onderwijs. Naast persoonlijk leiderschap versterken en elkaar nóg beter leren kennen, doen directeuren ook kennis en inspiratie op van gastsprekers, workshops en excursies.

Wat kwam er tot nu toe zoal aan bod tijdens deze inspiratiereis?

- Aloysius-collega's uit andere regio's deelden hun ervaring met projectlocaties van de Wijnberg in onder meer Schinnen, Baexem en Venlo.
- Directeuren gingen daarna op bezoek bij die projectlocaties, waar kinderen en jongeren die thuiszitten of dreig(d)en uit te vallen uit het onderwijs dankzij onderwijs, begeleiding en behandeling hun weg vinden naar school of een baan – natuurlijk volgde reflectie op alles wat collega's hadden gezien en gehoord.
- Gastsprekers inspireerden met verhalen over inclusief onderwijs in onder meer Portugal, Scandinavische landen en de Baltische staten.
- Workshops inclusie en diversiteit in je werk en neuroleiderschap.

↘ Zes keer per jaar ontmoeten ook intern begeleiders en zorgcoördinatoren elkaar om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Samen op ontdekkingstocht naar inclusie

Leren van elkaar
De ontdekkingsreis begon met een bezoek van collega's uit het zuiden van het land, waar Aloysius in projectlocaties onderwijs biedt aan thuiszitters of dreigende 'uitvallers' uit het onderwijs. Via een bewezen methodiek doorlopen kinderen en jongeren een aantal fasen, op weg naar school of werk. Onderwijs, begeleiding en zorg gaan er hand in hand.

Sylvia: "We zijn daarna zelf ook gaan kijken bij projectlocaties. Na zo'n bezoek volgde een goed gesprek met elkaar over wat we hadden gezien. Wat kunnen we daarvan meenemen? Wat doen we al heel goed? Wat past bij óns?" Eén ding werd zeker duidelijk. "Wát een passie hebben we daar gezien bij collega's en hun samenwerkingspartners. Die gepassioneerde mensen heb je zeker nodig voor inclusief onderwijs."
Zo werd tussentijds steeds gereflecteerd op wat de directeuren gezien, gehoord en ervaren hadden tijdens de ontdekkingsreis naar het zuiden. Dat alleen al was waardevol. "We leren ook veel van elkaar", concludeert Sylvia.

De blik naar het buitenland
Internationale voorbeelden inspireren ook tijdens de reis. Al zijn de oorsprong en context van inclusief onderwijs in het buitenland natuurlijk vaak heel anders dan in Nederland.
In landen waar scholen een regiofunctie hebben, zijn schoolgebouwen bijvoorbeeld veelal ingericht voor een diversere leerlingenpopulatie. Daar is 'thuisnabij' onderwijs in het landelijk gebied sowieso niet aan de orde. Niettemin boden de inkijkjes veel ingrediënten om op door te denken in de eigen situatie.
"We zagen mooie voorbeelden van inzet van vrijwilligers in de school", vertelt René. Dat kan interessant zijn om verder te verkennen, zeker op plaatsen waar het lastig is om vacatures in te vullen.

Meer handen én breder aanbod
Van het Scandinavische voorbeeld bleef Sylvia bij dat scholen vaak met een breed team werken, met pedagogisch medewerkers, sociaal werkers en ondersteuningsspecialisten. Daardoor kan de leerkracht zich vooral richten op het onderwijs, terwijl het hele team verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en het welzijn van de kinderen.

Ging de helft van de kinderen met een leerkracht aan de slag met basisvakken als taal en rekenen, dan ging de andere helft met een onderwijsassistent aan de slag met basisvaardigheden. Lekker de natuur in, leren over planten, koken en veilig een vuurtje leren stoken. Dat zette haar aan het denken.
"In mijn schoolgebouw zelf hebben we weinig ruimte, maar vlakbij is wel een bos met een manege. Waarom zouden we daar niet meer gebruik van maken? Ik kan veel meer tijd besteden aan netwerken om dat soort mogelijkheden op te zoeken en te benutten."
Ook René haalde inspiratie uit de Scandinavische aanpak. "Wij hebben een groep leerlingen voor wie de traditionele schoolsetting door hun trauma niet goed werkt. Een andere manier van leren met veel meer praktijk zou denk ik heel passend voor ze zijn."

Veel vragen
Tijdens de inspiratiereis kwam ook Newham geregeld ter sprake. In deze multiculturele Londense deelgemeente wordt al decennia gewerkt vanuit een sterke inclusietraditie. Vrijwel alle kinderen gaan naar het regulier onderwijs in hun eigen buurt, ongeacht hun beperking of ondersteuningsbehoefte.

Het vertrekpunt is dat ieder kind bij de lokale gemeenschap hoort. Onderwijsteams zijn getraind in het omgaan met een grote diversiteit in leergedrag en zorgbehoeften en scholen worden lokaal extra gefaciliteerd en ondersteund.

Prachtige verhalen die je echt kunnen inspireren om nieuwe stappen te zetten, maar waar ook weer nieuwe vragen door ontstaan. Wat kan en mag binnen onze onderwijswet- en regelgeving en -financiering? "Wij leggen in Nederland veel nadruk op lezen, schrijven, rekenen", legt René uit. "Terwijl er echt een groep kinderen is voor wie dit schoolse aanbod nog helemaal niet past. Daar wil je het graag anders voor doen. Wij investeren als onderwijs en jeugdhulp samen in traumasensitief onderwijs, maar we zullen ook echt naar ons onderwijsaanbod moeten kijken."

De belangrijkste 'to do'
Ook de Don Boscoschool heeft jeugdhulp in de school en verrijkt en verbreedt het onderwijs. Toch merkt Sylvia dat de waan van de dag kan belemmeren om nieuwe stappen te blijven zetten.
"Het gebeurt te vaak dat ik op vrijdag denk: ik ben afgelopen week héél druk geweest met allerlei belangrijke schooldingen, terwijl ik samen met het team juist wil verdiepen op dit onderwerp, dit is de belangrijkste 'to do' op mijn lijstje."

Herkenbaar voor René. "Voor deze grote opdracht is het best ingewikkeld om voldoende tijd en energie te vinden als je elke dag ook bezig bent met de dagelijkse praktijk."

Ook hiervoor bood de ontdekkingsreis inzicht. Sylvia: "Ik ging echt aan op de workshop neuroleiderschap die we ook hebben gevolgd", vertelt ze. "Uit huidige systemen en patronen komen en je team daarin meenemen: dat vraagt tijd en aandacht. Ik merk dat ik daar bewuster mee bezig wil zijn."

antoniusijmuiden.nl
don-boscoschool.nl

Scan en lees in dit artikel meer over de projectlocaties die in bovenstaand artikel aan bod komen

Bezoek ons Inclusiekompas!

Leerkrachten uit het regulier en gespecialiseerd onderwijs die samen een groep draaien, leerlingen die zowel naar de reguliere als de speciale school gaan, samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de klas, de digitale school: er zijn tal van mooie voorbeelden van samen werken aan inclusiever onderwijs! Als Aloysius verzamelen wij die op ons inclusie-kompas onder de naam 'Inclusiever in de praktijk'. Ontdek ook wat onze scholen - ook die in andere regio's in ons land - doen op weg naar inclusief onderwijs.

Midden- en Zuid-Kennemerland voorloper aanpak om- en afbouw gesloten jeugdzorg

Kim en Dóra verbinden jongeren én professionals voor een passend perspectief in onderwijs, werk of dagbesteding

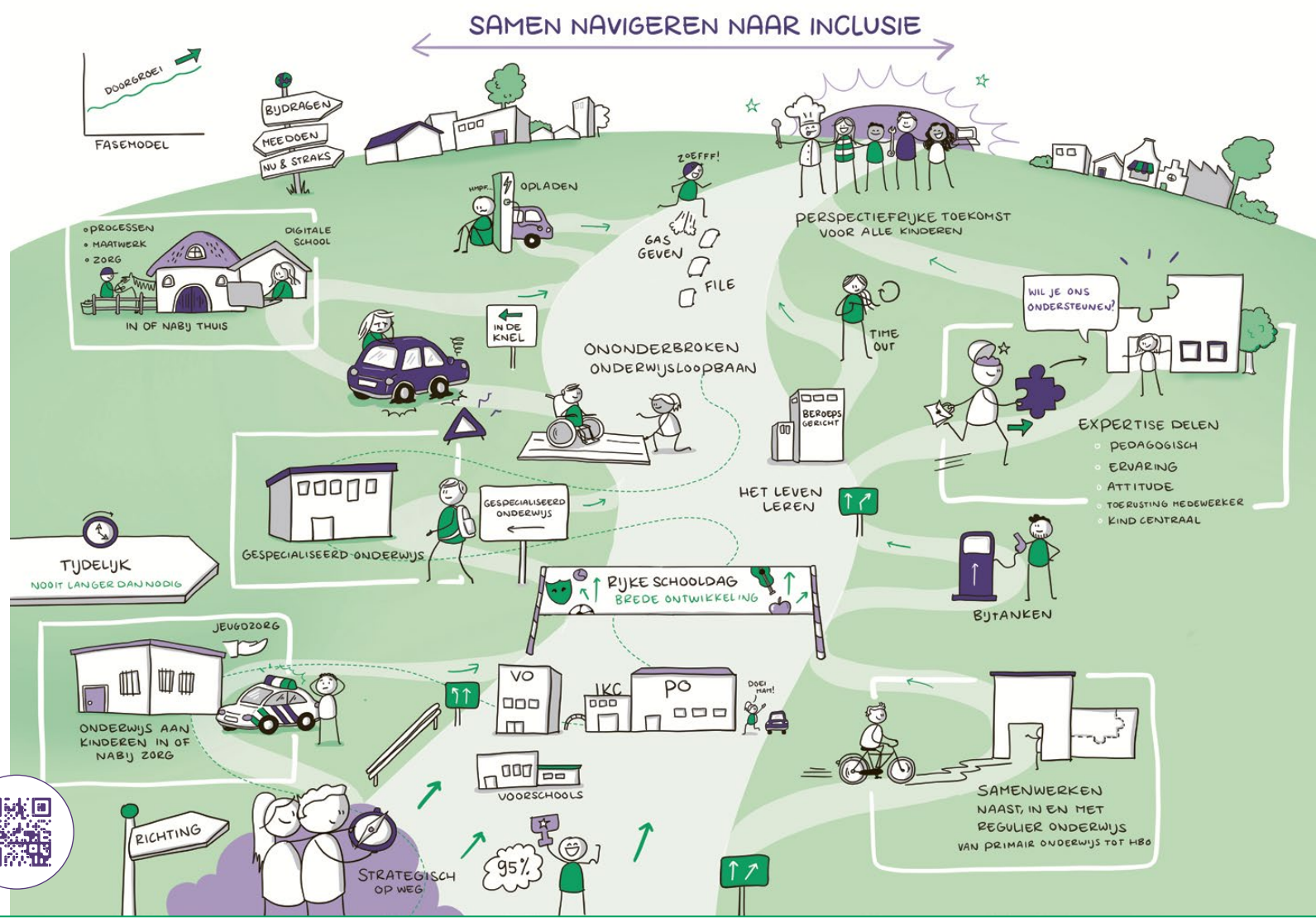

De Opmaat op Het Molenduin: weer op weg naar onderwijs

Scan en ontdek praktijkverhalen

Samen navigeren naar inclusie

In gesprek over inclusief onderwijs? Deze praatplaat kan mogelijk inspiratie bieden voor een goed gesprek!

Scan en download de praatplaat

IKC IJmond

IKC IJmuiden en IKC Beverwijk vormen samen IKC IJmond. In Integraal Kind Centrum (IKC) IJmuiden werken de Boekanier (sbo) van IJmare Openbaar Basisonderwijs IJmond en de Antoniusschool (so) van de Aloysius Stichting nauw samen met Kenter Jeugdhulp. Directeur René Lentink vormt samen met teamleider Paula Dirksen en teamleider van Kenter Jeugdhulp Jelle Smeenk het managementteam van IKC IJmuiden. IKC IJmuiden werkt nauw samen met IKC Beverwijk.

In IKC Beverwijk werkt Aloysius samen met jeugdhulppartners De Hartekamp Groep en Kenter Jeugdhulp. Samen bereiden zij kinderen van 0 tot 13 jaar voor op een succesvolle toekomst.

↘ Lees op de volgende pagina's meer over IKC IJmuiden!

Lange samenwerkingshistorie

Kenter en Aloysius kennen samen een lange historie, terug tot de 19e eeuw zelfs! Hoe dat zit? Stichting Frentrop Orthopedagogisch Centrum Kennemerland (OCK) dat later opging in Kenter Jeugdhulp, vindt haar oorsprong in het rijke roomse leven van de 19e eeuw. Tussen 1850 en 1950 verrezen in Kennemerland tal van kindertehuizen, gesticht door vijf congregaties, waarvan de Frentrop Stichting een prominente naam was.

Dit paste in het streven om de katholieke gemeenschap te emanciperen en om meer liefdadigheid voor de armen te verrichten. Onderwijs was hét middel om die twee doelen te bereiken. Daarom hadden alle tehuizen die door de tijd zijn opgegaan in het OCK eigen onderwijsvoorzieningen binnen de muren.

In 1950 werd besloten dat de Aloysius Stichting voortaan de scholen van de congregatie ging besturen en werd voor de 'justitiehuizen' de Frentrop Stichting in het leven geroepen.

Links Anna-Marieke van Kampen, rechts Julia Kerklaan.

Interprofessionele samenwerking onderwijs en jeugdhulp krijgt vleugels

"**We vertrekken vanuit de vraag** wat goed is voor alle kinderen in onze regio"

Kenter Jeugdhulp en Aloysius werken al meerdere decennia samen in integrale kindcentralocaties (IKC) in Beverwijk, IJmuiden en Haarlem. Jeugdhulpmedewerkers en onderwijsprofessionals werken hier als één team samen om kinderen de juiste onderwijs-zorg te bieden. Dat lukt voor bijna alle kinderen heel goed, maar voor een klein groepje kinderen is meer nodig. Zo'n drie jaar geleden startte daarom met andere schoolbestuurders en nog een jeugdhulppartner een inspiratie- en ontwikkelgroep. Het doel: samen tot een antwoord komen voor de ondersteuningsvragen van kinderen die het écht pittig hebben. Inmiddels is er in elke betrokken IKC-locatie een mooi, nieuw aanbod. Teamleider Julia Kerklaan van Kenter Jeugdhulp en regiobestuurder Anna-Marieke van Kampen vertellen meer.

Directeuren en teamleiders van IKC IJmond en IKC Zuid-Kennemerland – in totaal tellen die vijf locaties (zie kader, red.) - staken de afgelopen jaren regelmatig de koppen bij elkaar om samen onderwijszorgideeën te ontwikkelen en te realiseren voor kinderen in de regio voor wie het bestaande aanbod nog niet voldoende passend bleek. Hier zijn meer schoolbestuurders, een andere jeugdhulp-partner en de gemeente bij betrokken.

"Tijdens een aantal bijeenkomsten hebben we samen gekeken naar wat we kunnen doen voor de kinderen die het écht pittig hebben", vertelt Anna-Marieke van Kampen. Welke kansen, mogelijkheden, mogelijke hobbels en uitdagingen zag de groep? Gaandeweg ontstond niet alleen een gezamenlijk beeld, maar ontwikkelde de groep ook eenzelfde visie en eenduidiger taal.

Bewust werd niet ingezet op 'specialisatie per locatie'. "We willen dat ieder kind welkom is in elk IKC", verwoordt Anna-Marieke. "We passen daar de onderwijscontext zo aan dat dit kind zich daar goed ontwikkelt, zo thuisnabij mogelijk." "Juist niet labelen", vult Julia aan. "Dat vind ik ook het mooie van de beweging die nu met elkaar is ingezet richting inclusief onderwijs. We vertrekken niet vanuit diagnoses, maar vanuit de vraag wat goed is voor alle kinderen in onze regio."

Collectieve inzet jeugdhulp

Eenzelfde gedachte zit achter de collectieve inzet van jeugdhulp, waar de inspiratie- en ontwikkelgroep zich óók hard voor maakt. Sterker nog, de groep heet vanaf dit school-jaar Pilotgroep collectieve inzet jeugdhulp in onderwijs. Als het aan Anna-Marieke en Julia ligt, nemen we permanent afscheid van de individuele indicaties en beschikkingen voor jeugdhulp, om het beschikbare budget collectiever en contextgericht te kunnen inzetten. Dat kan dan gericht ten goede laten komen aan versterking van een inclusieve pedagogische basis.

In elk IKC wordt hier nu ervaring mee opgedaan (lees ook meer over IKC IJmuiden op de volgende pagina's, red.) Als je onder-wijs en jeugdhulp echt samen kunt inzetten – natuurlijk altijd in samenwerking met ouders - kunnen alle kinderen daar profijt van hebben. Denk aan de inzet van jeugdhulp-expertise voor professionalisering van medewerkers, of aan een groepsaanbod voor kinderen en ouders.

"Ouders hebben natuurlijk de grootste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind. Maar opvoeden is best een klus, helemaal als je een kind hebt met extra ondersteuningsbehoeften. 'It takes a village to raise a child'. Hoe mooi als een IKC een laagdrempelige plek is waar ouders terecht kunnen, ook met hun opvoedvragen. Zonder dat er meteen allerlei behandelplannen moeten starten.

"Ook landelijk zie je een beweging dat we op zoek zijn naar een bredere pedagogische basis waarin we niet langer uitgaan van het medische model, maar van het sociale. Dus niet 'het kind fixen', maar de context fixen. Zo kan ieder kind zich ontwikkelen."

↘

IKC IJmuiden: onderwijs en jeugdhulp werken als één team

“We staan voor en naast elkaar”

In Integraal Kind Centrum (IKC) IJmuiden werken onderwijs en jeugdhulp als één team samen. En dat komt de ontwikkeling van kinderen die hier gespecialiseerd onderwijs volgen, ten goede. Al is het werken in het IKC soms écht pittig, teamleden doen hun werk met passie en betrokkenheid en doen het samen.

“Afgelopen jaren is steeds meer één cultuur ontstaan”, vertelt directeur René Lentink van IKC IJmuiden. “We staan er samen voor, letten op elkaar en steunen elkaar. Tijdens een sollicitatiegesprek laatst, werd dat nog eens bevestigd. Een sollicitant vroeg aan twee collega’s in de sollicitatiecommissie waarom zij bij ons werken. Hun antwoord: het hechte team. We willen er allemaal onvoorwaardelijk voor alle kinderen zijn. En daar ben ik echt trots op!”

Samen aansluiten bij wat kinderen nodig hebben

In het IKC zitten kinderen in het speciaal basisonderwijs (sbo) en speciaal onderwijs (so) gemixt in groepen: hun ondersteuningsbehoeften zijn leidend en niet hun ‘toelaatbaarheidsverklaring’ tot sbo of so. Het voordeel daarvan: kinderen kunnen zich aan elkaar optrekken, zowel in ‘leren’ als in ‘gedrag’. Kinderen helpen elkaar en door het onderwijs slim te organiseren, is er tijd om zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat kinderen nodig hebben.

Ook onderwijszorgaanbod in de groep

Het IKC kent ook een aantal onderwijszorggroepen, waarin gespecialiseerde leerkrachten samenwerken met onderwijsassistenten en jeugdhulpmedewerkers. Zo’n groep voor kleuters is er al jaren. “Het gaat om kinderen die nog niet toe zijn aan de reguliere basisschool, maar van wie we ook nog niet weten wat de best passende plek kan zijn”, legt René uit. “Dat onderzoeken we in die groep zorgvuldig, terwijl er onderwijs en behandeling geboden wordt. Een mooie voorziening, want deze kinderen zouden anders mogelijk zomaar thuis kunnen komen te zitten.”

Blijven ontwikkelen

IKC IJmuiden blijft samen met IKC Beverwijk en andere partners in de regio steeds kijken naar wat nodig is voor de kinderen in de regio die extra ondersteuning nodig hebben. Zo wordt nu nagedacht over een ‘Structuurklas’ in de regio voor kinderen die – de naam zegt het al – gebaat zijn bij veel structuur. Deze groep moet nu verder reizen voor passend onderwijs. “We willen die kinderen natuurlijk graag thuisnabijer onderwijs bieden.”

Scan en bekijk de animatie over IKC IJmuiden op onze website!

antoniusijmuiden.nl

Samenwerking gemeente

De Pilotgroep collectieve inzet jeugdhulp in onderwijs wordt volop ondersteund door de gemeente, die ook vast vertegenwoordigd is in de stuurgroep. Julia en Anna-Marieke voelen veel vertrouwen, al zijn er ook nog vragen te beantwoorden. Want jeugdhulp anders inzetten betekent ook anders verantwoorden. En hoe dat dan het beste kan, is een gezamenlijke zoektocht. “We zijn echt sámen op weg”, vat Anna-Marieke samen.

Ondertussen blijven de teams in de IKC-locaties ook in ontwikkeling. “We blijven leren en werken aan onze mindset, die ook een verandering door moet maken”, constateert Julia. “Ook wij hebben nog stappen te zetten in het denken en werken vanuit het sociale model. Zo hoor je ook bij ons nog wel eens zeggen: ‘dit kind heeft iets extra’s nodig’, in plaats van ‘wat heb ik te doen om het anders te doen’,”, illustreert zij.

“Kinderen mogen zijn wie zij zijn”, vult Anna-Marieke aan. Dat blijven zij zelf ook steeds uitdragen, net als bijvoorbeeld de zorgteams in de IKC-locaties. Waar voorheen de situatie van kinderen werd besproken, gaat het tegenwoordig óók standaard over de vraag: wat is de hulpvraag van de leerkracht? “Dit soort stappen dragen bij aan onze beweging”, merkt Julia.

Anna-Marieke: “Als professional hoef je het niet meteen perfect te doen. Net als voor de professional is de vraag voor bestuurders ook: wat kan ik doen in de context zodat die professionals beter hun werk kunnen doen? Wat daarbij helpt is met elkaar delen wat goed gaat en hoe we kinderen in hun kracht zetten. En dat is ook het leukste wat er is.” Dat met deze beweging doorgebouwd kan worden op een al stevige samenwerking helpt enorm. “Er is veel vertrouwen”, vindt Julia. “Op alle niveaus. Zo ook tussen ons. Het helpt ook enorm dat we vanuit dezelfde visie werken en allebei echte doeners zijn. Het kan soms best even schuren, maar we laten elkaar niet los. We werken met dezelfde passie en positieve kijk aan deze beweging.”

Wat is het **nieuwe aanbod in de IKC’s**?

In IKC IJmond locatie Beverwijk draait het Oefenlokaal, waarin onderwijs- en jeugdhulpmedewerkers samen intensieve ondersteuning bieden aan kinderen die nog of even niet in de klas kunnen zijn vanwege flinke uitdagingen met hun emotieregulering. Die ondersteuning bieden zij zoveel mogelijk in de groepen zelf en zo nodig (tijdelijk) erbuiten.

In IKC IJmond locatie IJmuiden vind je de Opmaatklas waarin kinderen met zeer gespecialiseerde ondersteuningsvragen een aangepast onderwijszorgprogramma volgen. In IKC Zuid-Kennemerland vind je in Focus in Haarlem-West en in IKC-locatie Schalkwijk een Doe- en Denk-Lab voor praktischer onderwijs. IKC-locatie Schoterbos richtte een werkplaats in voor meer ervaringsgericht leren.

In de Pilotgroep collectieve inzet jeugdhulp in onderwijs werken twee IKC’s samen (vijf locaties in totaal). De directeuren en teamleiders van betrokken onderwijs- en jeugdhulporganisaties werken in de groep samen met de gemeente.

Startklas

Een nieuw initiatief van Samenwerkingsverband Passend Onderwijs IJmond is de Startklas, die begin 2027 gaat draaien in basisschool De Klipper. Verschillende samenwerkingspartners zoals Atlant Basisonderwijs, IJmare, Kenter Jeugdhulp en Aloysius (IKC IJmuiden) zijn hier nauw bij betrokken.

In de Startklas geen ‘schotten’ tussen onderwijs en jeugdhulp: een gespecialiseerde leerkracht en ondersteuner werken samen in de groep. Zij helpen kleuters die nog niet zover zijn schoolvaardiger worden en ondertussen wordt er gewerkt aan versterking van de context (intensieve samenwerking met de thuisscholen van de kinderen en ouders).

De 5-jarigen komen tijdelijk drie dagen per week naar de Startklas en zijn de rest van de week in hun eigen reguliere groep op de basisschool. Door deze intensieve steun in de rug hopen samenwerkingspartners te voorkomen dat deze jonge kinderen direct naar het gespecialiseerd onderwijs moeten. De ervaringen in Beverwijk met de Startklas zijn veelbelovend. Het sluit aan bij de visie om contextgericht te werken en niet alleen op individueel niveau ondersteuning te bieden zoals past binnen de pilot van collectieve inzet.

Scan en lees meer over de bovenschoolse Startklas in Beverwijk, die in 2025 is begonnen en waar ook IKC Beverwijk aan meewerkt

Traumasensitief werken

Samen met andere leidinggevenden in het IKC besteedt directeur René veel tijd en aandacht aan het ‘stutten’ van de professionals in zijn IKC. “Er zijn momenten dat collega’s het hier zwaar hebben”, vertelt hij. “Veel kinderen kampen met trauma en lopen daardoor geregeld vast.” Dat kan zich uiten in gedrag dat ook voor de meest ervaren professionals soms ingewikkeld is om mee om te gaan. Juist daarom blijft het IKC investeren in doorgaande professionalisering in traumasensitief onderwijs.

In zijn pedagogische benadering houdt het team bewust rekening met de impact van ingrijpende ervaringen en chronische stress op het leren en gedrag van de kinderen.

Professionals kijken met hun ‘traumabril op’ voorbij en achter het gedrag en zorgen voor een veilige, voorspelbare en empathische leeromgeving. Als ‘coregulator’ helpen zij het overprikkelde stresssysteem van kinderen te kalmeren. Positieve verbinding staat voorop – ‘connectie voor correctie’ – en helpt kinderen naar een situatie waarin zij zich kunnen ontwikkelen en veerkracht kunnen opbouwen.

“Wij blijven openstaan voor het kind en realiseren ons dat het kind niet zijn gedrag is”, vat René samen. “We proberen te voorkomen dat een kind ‘in het rood’ komt en helpen het leren om het een volgende keer anders te doen. We zijn nabij en benaderen kinderen op een positieve manier. Traumasensitief onderwijs helpt ons kijken achter het gedrag. We zijn volop bezig met scholing en houden traumasensitief handelen tijdens inspiratie- en opfrismomenten ook levend.”

“Mooi dat ik ook **bij ouders thuiskom**”

Kenter-jeugdhulpmedewerker Puck Vingerhoeds werkt in de onderwijszorg-groep van de kleuters als pedagogisch coach en is dit schooljaar ook twee dagen aan de slag in de onderwijszorggroep 4-5 in het IKC. Al tijdens haar studie Social Work vond ze onderwijs heel interessant, dus deze baan is haar op het lijf geschreven. “Ik vind het heel mooi dat ik niet alleen in de klas werk met kinderen, maar ook bij de gezinnen thuiskom.”

Puck bezoekt de ouders van de kinderen in haar onderwijszorggroep regelmatig. Ze kan dan ondersteunen bij opvoedvragen die ouders hebben. Zo krijgt de zo belangrijke ‘relatiedriehoek’ kind-ouders-school echt betekenis.

“Ouders kennen hun kind het beste”, benadrukt ze. “Daardoor kunnen zij ook goed meedenken over wat een kind op school kan helpen. Veel kinderen hebben door eerdere nare ervaringen een angst voor school ontwikkeld. Samen kunnen we kinderen het vertrouwen geven dat school weer leuk kan zijn: een plek waar je elke dag een nieuwe kans krijgt, waar je vrienden kunt maken en waar de juf tijd en aandacht heeft voor je.”

Voor de kinderen allemaal juf of meester
Voor de kinderen zijn de onderwijsassistent, de jeugdhulpwerker en de leerkracht die samenwerken in de onderwijszorggroep allemaal ‘juf of meester’. In de onderlinge samenwerking heeft iedereen natuurlijk wel een eigen rol. “Mijn doel is het gedrag van kinderen zoveel mogelijk in de groep helpen reguleren. Lukt dat niet, dan loop ik bijvoorbeeld een rondje met een kind en de leerkracht kan er dan op vertrouwen dat het daarna weer rustig de klas inkomt. We zijn zo op elkaar ingespeeld: dat gaat zonder woorden.”

Eén taal
De basis van traumasensitief werken helpt hier enorm bij. “Ik heb zelf de train-de-trainer-opleiding gedaan en kan dus ook collega’s trainen”, vertelt Puck. “Het is belangrijk om de kennis die we hebben opgebouwd goed te onderhouden. We spreken allemaal één taal. Daardoor kunnen we elkaar goed steunen. Dat vind ik het mooie in ons team: wij voelen ons verantwoordelijk voor álle kinderen in ons IKC.”

Trotsmomentjes
Een topdag? “Als kinderen met een glimlach naar huis gaan. Hoe pittig het werk ook kan zijn, door die trotsmomentjes houd ik het goed vol. Ouders hebben dat ook nodig. Daarom delen we vooral ook met ze wat wél gelukt is die dag. Dat doet iets met de trots van ouders en het vertrouwen in hun kind.”

“**Elke dag supertrots** op wat we doen”

Tiina van den Berg is leerkracht van de onderwijszorggroep 6-7 waarin zij de hele dag intensief samenwerkt met de jeugdhulpwerker en de onderwijsassistent. “We kunnen blind op elkaar leunen. We staan er samen voor. Als leerkracht ben ik in de lead voor het onderwijs en dat weten de kinderen ook precies.”

Traumasensitief onderwijs is een mooie basis voor de onderlinge samenwerking, merkt Tiina. “Met je traumabril op achter het gedrag kunnen kijken is zo belangrijk. Wij kunnen een trauma of pijnpunt bij een kind niet oplossen, maar wel zo handelen dat een kind er zo min mogelijk last van heeft en rust vindt om te kunnen leren. Dat is heel pittig en uitdagend maar ook leuk om te doen.”

Overal een feestje van maken
Al kan het werk intensief zijn, de onderlinge sfeer helpt enorm. “Wij maken hier overal een feestje van, met de kinderen maar ook met collega’s onderling. We hebben veel lol en hebben veel oog voor elkaar. Heeft een collega het zwaar, dan helpen we. Niet alleen in je eigen groep, maar in het IKC. We zijn een téam.”

Meer tools
Het team volgde onlangs trainingen Verbindend Gezag – Geweldloos Verzet. “We hebben niet altijd een antwoord op gedrag waarmee we te maken krijgen. Deze aanpak geeft ons nog meer handvatten om kinderen goed te begeleiden. Het geeft je meer tools om ervoor te zorgen dat een kind zich echt gekend en begrepen voelt. Zo belangrijk, want onze kinderen worden in en door de maatschappij niet altijd begrepen. Hier in ons IKC kan het wel fijn voor ze zijn. En krijgen ze elke dag een nieuwe kans.”

Ontwikkelingsgericht
Een topdag? “Als we momenten van plezier hebben gehad in de groep en alles als een geoliede machine liep, is dat voor mij een succesvolle dag. Ik ben elke dag supertrots op wat wij doen. We zijn ons ervan bewust dat het ons niet altijd lukt om de goede dingen te doen, maar we blijven ons ontwikkelen en daar werken we keihard aan.”

“Kleine **successen vieren**”

Gedragswetenschapper Anneloes Dirks van Kenter Jeugdhulp werkt met veel plezier in het IKC en is verbonden aan de onderwijszorggroepen en behandelgroep van Kenter Jeugdhulp waar kinderen komen van 2-4 jaar. Anneloes ondersteunt collega’s zo goed mogelijk en denkt ook breder mee in het IKC over versterking van het zorgaanbod binnen onderwijs.

Anneloes is blij hoe jeugdhulp ingezet kan worden in het IKC. “Wij doen mee aan een pilot in onze regio waardoor we straks hopelijk geen individuele indicaties meer hoeven aan te vragen voor individuele kinderen voor de zorg die wij bieden in het IKC”, legt ze uit. Hierdoor kan jeugdhulp beter ten goede komen aan een grotere groep kinderen en ook aan leerkrachten en ouders.

Netwerk versterken
“Je wilt het netwerk om het kind heen versterken. Daarom sluiten we aan bij wat thuis nodig is zodat we het gezinssysteem kunnen ondersteunen”, vertelt Anneloes. “Niet alleen gaan jeugdhulpwerkers op huisbezoek, ouders zijn ook van harte welkom in het IKC. Elke vijf, zes weken sluiten we een fase af en nodigen we ouders uit. Juist bij de jonge kinderen is de samenwerking met ouders cruciaal.”

Hetzelfde uitstralen naar kinderen
Traumasensitief werken is een mooie rode draad in de samenwerking in het IKC, merkt Anneloes. “We werken op dezelfde manier en stralen ook hetzelfde uit naar kinderen.” Toch zijn er soms ook best uitdagingen op de grens van het werk van onderwijs en jeugdhulp. Professionals versterken elkaar enorm, maar hebben door hun opleiding wel een andere kijk. Mooi om dat de komende jaren verder te verbinden.

Een grote vraag voor collega’s
Ingrijpend zijn de wachtlijsten in de jeugdhulp, merkt Anneloes. De kinderen komen dagelijks naar het IKC, maar er kan niet altijd onmiddellijk een passend aanbod gedaan worden. “Terwijl de vaak complexe hulpvragen er dus wél zijn en dagelijks merkbaar en voelbaar zijn voor kinderen, ouders, leerkrachten en jeugdhulpverleners.” Ook heeft het IKC een groep kinderen in huis voor wie het echt ingewikkeld is om in de regio een passend onderwijszorgaanbod te vinden. Zij hebben intensieve begeleiding nodig. “Wij willen natuurlijk geen thuiszitters, dus deze kinderen zijn welkom in ons IKC en wij willen altijd een plek bieden. Maar dit vraagt veel van collega’s. Die moeten het elke dag wel weer doen.”

Positieve momenten vieren
Een topdag? “Als ik met veel mensen in het IKC heb kunnen overleggen over goede onderwijszorg, fijn heb kunnen sparren met collega’s over hoe we kinderen verder helpen … En als ik hoor over positieve momenten met kinderen en ouders. De kunst van werken in ons IKC is om die successen écht te vieren.”

↘ Anneloes is ook betrokken bij de Startklas die in januari 2027 opengaat.

Scan en bekijk dit filmpje waarin Suzanne en Janneke meer vertellen over samenwerken aan inclusief onderwijs

Expertisecluster Nexus

Nexus biedt speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. Ook zijn er twee Opmaat groepen voor de onderbouw en de bovenbouw waarin gespecialiseerde onderwijsprofessionals samenwerken met jeugdhulpmedewerkers van Parlan.

nexus-onderwijs.nl

Impactteam
Onderwijsconcept voor nu en straks

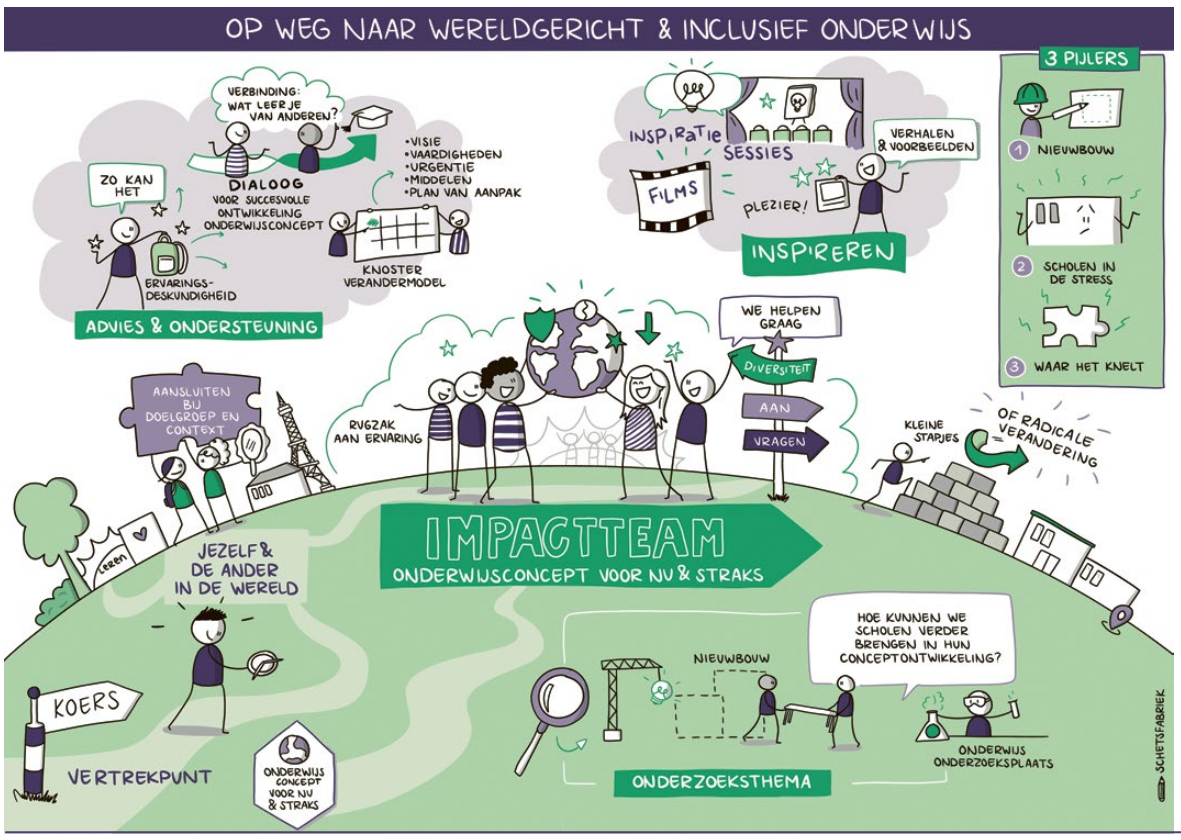
Suzanne werkt mee in het impactteam Onderwijsconcept voor nu en straks. Dit team adviseert en ondersteunt Aloysiusscholen bij het ontwikkelen of versterken van een wereldgericht, inclusief onderwijsconcept.

Huisvesting – of dit nu nieuwbouw of verbouw is – kan een motor zijn voor onderwijsconcept-ontwikkelingen; daarom focust het impactteam nu eerst op de scholen die hiermee bezig zijn. Zo ook de Antoniusschool en De Zeearend in IKC Beverwijk.

Scan en lees dit artikel over de samenwerking tussen impactteam en IKC Beverwijk

De leden van het impactteam hebben zelf recht van spreken: zij hebben allemaal ervaring met ‘scholenbouw’ en onderwijsconceptontwikkeling. Zo deelt Suzanne haar ervaringen met de nieuwbouw van het kennis- en expertisecentrum waarin Expertisecluster Nexus samenwerkt met De Ruimte van collega-onderwijsinstelling Heliomare.

Scan en lees dit oudere artikel over de opening van de nieuwe school

Bouwen aan inclusief onderwijs in Noord-Kennemerland

“Wij zijn gericht op **behoud van expertise** van het gespecialiseerd onderwijs”

In Samenwerkingsverband Noord-Kennemerland Primair Onderwijs zijn de samenwerkingslijnen kort, vertellen directeur-bestuurder Janneke Oosterman en Suzanne Wit, directeur van Expertisecluster Nexus in Heerhugowaard. Dat levert mooie stappen op, op weg naar inclusief onderwijs.

Heel eerlijk? Janneke Oosterman vindt het bijzonder dat Aloysius als gespecialiseerde onderwijsstichting in haar regio zo constructief meegaat in de visie naar inclusief onderwijs van het samenwerkingsverband.

“Er staat best wat op het spel voor het gespecialiseerd onderwijs”, weet Janneke. “Maar ik zie dat aan de ene kant echt gekeken wordt hoe we ervoor kunnen zorgen dat meer kinderen in het regulier onderwijs kunnen blijven en dat aan de andere kant alles wordt gedaan om thuiszitters juist richting onderwijs te krijgen.”

Gezamenlijke visie

De samenwerkende schoolbesturen in het samenwerkingsverband willen dat in hun samenwerkingsverband inclusief onderwijs de norm is in 2035.

Hier bouwen zij gericht naartoe door ondersteuning zoveel mogelijk in de klas en op school te organiseren, met multidisciplinaire teams en een dekkend netwerk in ieder werkgebied. Het gespecialiseerd onderwijs ontwikkelt zich daarbij tot expertisepartner van het regulier onderwijs.

Want die gespecialiseerde expertise is en blijft ook in de toekomst hard nodig, is Jannekes overtuiging. “Wij richten ons juist op behóud van die expertise”, legt ze uit. “Het is juist belangrijk dat die vanuit Nexus gedeeld kan blijven worden met het regulier onderwijs.” Zelf is Janneke gecharmeerd van het sociaal model van waaruit inclusief onderwijs in Finland en Portugal is vormgegeven. Daar gaan kinderen in de basis met elkaar naar dezelfde school. “Maar daar kunnen zij wel iets anders aan onderwijs en ondersteuning ontvangen”, legt Janneke uit.

Expertteam: eerste ervaringen positief

Er zijn en worden al mooie stappen gezet in de regio. Neem het Expertiseteam waar basisscholen sinds afgelopen september een beroep op kunnen doen, voor allerlei ondersteuningsvragen - ook op het gebied van gedrag.

Suzanne: “Wij leveren daar vanuit Nexus ook twee experts voor. Vanuit het samenwerkingsverband wordt dit bekostigd en ik heb vanuit mijn schoolbegroting ook bijgedragen.”

De eerste ervaringen zijn positief. “Mijn collega’s hebben het heel druk”, weet Suzanne. “Ik hoor dat hun bijdrage als heel waardevol wordt ervaren”, vult Janneke aan. Leerkrachten in het regulier onderwijs hebben veel aan de praktische handvatten.

Bouwen aan inclusief onderwijs in Noord-Kennemerland

"Nexus maakt het onderwijs praktijkgerichter en probeert afwisseling te bieden in inspanning- en ontspannings-momenten"

Al langer samenwerking met regulier
Nexus werkt al langere tijd goed samen met Kindcentrum De Vaart, waardoor een aantal kinderen uit het gespecialiseerd onderwijs kon overstappen naar regulier. Intern begeleiders en specialisten van Nexus denken proactief mee over complexe gedragsvragen en hoe het onderwijs anders georganiseerd kan worden. Ook jeugdhulppartner Parlan is betrokken.

Ook stopte Nexus een tijd terug al met het kleuteronderwijs, vanuit de overtuiging dat jonge kinderen allemaal in het regulier basisonderwijs moeten kunnen starten. In plaats van dat kleuters naar Nexus toekomen, gaat de kennis van Nexus naar de reguliere scholen en kindcentra in de regio. Ambulant begeleiders en specialisten ondersteunen reguliere leerkrachten in groep 1 en 2 vroegtijdig, zodat kinderen met complex gedrag of een ontwikkelingsachterstand toch gewoon op hun eigen school kunnen blijven.

"Soms moet je ook gewoon iets anders gaan dóen", merkt Suzanne. "Zo ben ik ook gestart met de Opmaat-groepen waarin we met Parlan samen onderwijs en specialistische jeugdhulp bieden. Voor het onderwijs krijgen wij vanuit het samenwerkingsverband groepsbekostiging. Zo denkt het samenwerkingsverband altijd mee. Popt er een idee op, dan zoeken we elkaar op. De basis voor wat we in onze regio doen zit echt in verbinding."

Kennisbehoud bewaken
Zo ontstaan mooie bewegingen richting inclusief onderwijs, maar wel met gevolg dat het leerlingenaantal van Nexus daalt. Om kennisverlies te voorkomen, denkt Janneke dat het mooi zou zijn om afspraken te maken over volumebekostiging. Dan blijft expertise van het gespecialiseerd onderwijs ook bij dalende leerlingaantallen behouden. Speciaal onderwijs van plek naar dienst. De afspraak met 'financiën' wordt dus snel gepland.

Daar is Suzanne blij mee. "Ik zie nu nog echt een groep leerlingen die een gespecialiseerde school nodig heeft. Ik denk dat kinderen met leerproblemen met de noodzakelijke ondersteuning prima naar regulier onderwijs kunnen, maar niet altijd als het gaat om gedrag."

Onderwijs aanpassen
Ondertussen denkt Suzanne in haar onderwijsregio in een werkgroep ook mee over een passend curriculum voor de pabo's. Daar valt nog een wereld te winnen in de voorbereidingen op inclusief onderwijs. Dat geldt ook voor onderwijsconceptontwikkeling. De uitdaging is om het onderwijs – van aanbod tot inrichting, van lesmateriaal tot de manier van lesgeven – zo aan te passen aan wat kinderen nodig hebben, dat alle kinderen écht samen naar school kunnen gaan. Nexus zelf maakt het onderwijs praktijkgerichter en probeert afwisseling te bieden in inspanning- en ontspanningsmomenten. Het Expertisecluster werkt met een nieuwe methode 'Alles ineen' waarbij vakken geïntegreerd worden aangeboden. "Ook tijdens kooklessen kun je met taal en rekenen bezig zijn", illustreert ze. "En als ik zie hoe blij kinderen worden als zij hier bezig zijn in de moestuinen! Ook daar leren kinderen veel van."

Wat is onze focus?
"Wat goed is voor kinderen met ondersteuningsbehoeften is goed voor álle kinderen", reageert Janneke. "In Nederland focussen we zó op basisvaardigheden, terwijl het onderwijs in andere landen in de eerste plaats gericht is op het ontwikkelen van burgers die zich goed kunnen verhouden tot elkaar en de wereld. Vanuit een sterke pedagogische basis en goed onderwijs, ontwikkel je ook basisvaardigheden."

Meer out of the box kunnen werken, zou de weg naar inclusief onderwijs helpen, denkt ook Suzanne. "Nu blijft het als school laveren tussen het onderwijs aanpassen aan wat nodig is voor kinderen en toch moeten voldoen aan de eisen van het ministerie en de inspectie die daar niet altijd bij passen."

"Expertiseteam ondersteunt basisscholen"

Links Janneke Oosterman, rechts Suzanne Wit.

Proeftuin samenwerkingsverband: een boost voor samenwerking tussen regulier en gespecialiseerd onderwijs

Nadat teamleider Jennie Akerboom van De Klimboom voor speciaal basisonderwijs in het Samenwerkingsverband passend onderwijs Haarlemmermeer aanbood graag te willen samenwerken met het regulier basisonderwijs, spitste intern begeleider Yvonne van der Staay haar oren. Dát zou iets kunnen zijn voor de vier leerlingen van wie het onzeker was of zij op de 1e Montessorischool Hoofddorp zouden kunnen blijven ...

De rest is geschiedenis. Intern begeleiders, directeuren en bestuurders zochten elkaar op en maakten in overleg met de ouders van deze kinderen een plan. Zo'n anderhalf jaar later zitten de vier leerlingen nog steeds in het reguliere montessorionderwijs én is er een mooie samenwerking ontstaan tussen beide scholen en besturen.

Van links naar rechts: Martine, Jennie en Mirjam, lees het interview op pagina 14!

Intern begeleiders

Omdenken en al doende leren met elkaar

Intern begeleiders Stacey en Yvonne coachen leerkrachten en helpen ze 'omdenken'. Samen blijven zij steeds afstemmen wat nu nodig is voor de kinderen in het regulier onderwijs die iets anders nodig hebben om zich te ontwikkelen.

Yvonne is intern begeleider op de 1e Montessorischool Hoofddorp. "De leerontwikkeling van vier kinderen in de onderbouw vertraagde", legt ze uit. "Zij hadden zoveel extra uitleg en oefentijd nodig om mee te komen, dat we ons afvroegen of het speciaal basisonderwijs niet beter voor ze zou zijn. Door het samenwerkingsaanbod van De Klimboom begon ik te denken: wat nu als er bij ons op school extra hulp kan komen? Wat zou dan toch mogelijk zijn?"

Best een stap voor haar, want heel eerlijk: Yvonne stond aanvankelijk behoorlijk sceptisch tegenover inclusief onderwijs. "Tot ik het boek 'Van individueel naar inclusief onderwijs' van Bert Wienen las. Daardoor viel het kwartje: het gaat ook om je mindset. Misschien gaat inclusief onderwijs vooral over goéd onderwijs voor alle kinderen. En hoe mooi is het als je kinderen wél binnen je school kunt houden."

Dat lukt tot nu toe goed, dankzij de inzet van het team, de coaching en het advies van Stacey én de inzet van co-teacher Marieke, die tot in elk geval eind december ondersteunt in de groep. Die extra handen waren nodig, want een omslag in werken is het wel, merkt Yvonne. De kinderen volgen nu net als in het sbo een eigen leerlijn met een praktijkgericht uitstroomprofiel en dat was nieuw voor hun leerkracht. "Wennen en omdenken", merkt Yvonne.

Coaching in de praktijk

Intern begeleider Stacey Wintershoven kan gelukkig tijd maken voor een gesprek over de samenwerking met de 1e Montessorischool, maar druk heeft ze het wel. Ze staat momenteel namelijk voor de klas. "We kregen plots een vacature en de prioriteit ligt natuurlijk bij de kids", zegt ze nuchter. "Dat is allesbehalve ideaal, want mijn eigen werk is er natuurlijk ook. Gelukkig hebben we nu een aantal sollicitanten."

Stacey werkt zo'n veertien jaar voor Aloysius, heeft veel ervaring als gespecialiseerde leerkracht en is nu intern begeleider. Vanuit die rol coacht ze startende leerkrachten en andere collega's en deed dat ook op de 1e Montessorischool. "Ik wilde de kinderen over wie het gaat ook zelf zien in hun groep en kon ook hun leerkracht meteen wat handvatten geven", vertelt ze.

Al doende lerende

Een leerkracht van de 1e Montessorischool draaide een aantal ochtenden mee op De Klimboom om daar te zien hoe hun collega's in het sbo hun aanpak afstemmen op wat een kind aankan. En Stacey gaf steeds bruikbare tips voor praktische, didactische en pedagogische oplossingen.
Zo kreeg een van de leerlingen met dyslexie een iPad met voorlees-functie. Rekenopdrachten zelf lezen – wat een boel frustratie opleverde – hoeft dus niet meer. Daardoor gaat het rekenen echt beter. Verder is het vooral heel goed kijken naar de leerbehoeften en daarnaar handelen. "Doseren, opdrachten niet te ruim geven maar juist kaderen", illustreert Stacey. "Met deze kinderen moet je niet te grote stappen ineens willen zetten, anders overvraag je." "Daarin zijn we lerende met elkaar", zegt Yvonne.

"Stacey en ik stemmen geregeld af. Natuurlijk of het goed gaat met de kinderen, en ook over hun leerresultaten. Ook met ouders blijven we natuurlijk in overleg. Die zijn heel blij dat hun kinderen in hun eigen buurt naar school kunnen."

Tips?

Wat de gouden ingrediënten zijn? "Openstaan om elkaar te helpen en niet oordelend zijn", denkt Stacey. Yvonne: "Een team dat van goede wil is. En gewoon beginnen. Dat is denk ik toch de manier: durf!"

↘ Stacey draait ook mee in de Expertisepool van het samenwerkingsverband die scholen ondersteunt als er extra ondersteuningsvragen zijn.

deklimboomhoofddorp.nl

Wie is wie?

Yvonne van der Staay is intern begeleider op de 1e Montessorischool.

Stacey Wintershoven is intern begeleider van De Klimboom.

Op weg naar inclusie in de Haarlemmermeer

Directeuren

Samenwerking smaakt naar meer

Met de kinderen die dankzij de proeftuin op de 1e Montessorischool Hoofddorp konden blijven, gaat het tot nu toe goed dankzij inzet van hun leerkracht, inzet van co-teacher Marieke en de coaching van de intern begeleiders van de eigen school en De Klimboom. Belangrijke bijvangst is er óók: de samenwerking tussen beide scholen smaakt naar meer, vertellen directeur Mirjam van Haastrecht van de 1e Montessorischool en teamleider Jennie Akerboom en directeur Martine de Ruijter van De Klimboom.

Goede samenwerking begint met ontmoeting. "Daarom nodigde ik Mirjam en intern begeleider Yvonne uit voor een studiedag bij ons op school", weet Martine nog. "Dan leer je elkaar een beetje beter kennen. Er ontstond meteen een fijne dialoog." De drie Aloysiusscholen in de Haarlemmermeer gingen die studiedag aan de slag met Werken vanuit de bedoeling onder leiding van Wouter Hart. Inspirerend, want dat is precies wat de samenwerking nog steeds kenmerkt. Teamleider Jennie: "Zodra je het over kinderen hebt, gaan alle onderwijsprofessionals áán."

Van idee naar proeftuin

Om vier kinderen die anders zouden zijn overgestapt naar het sbo op de reguliere 1e Montessorischool te kunnen houden, was een goed plan nodig. Daarvoor werd door de directeuren subsidie aangevraagd bij het samenwerkingsverband en steun toegevoegd door de schoolbestuurders: een officiële 'proeftuin' was geboren.

Mirjam: "Wij willen ons montessorihart laten spreken en er voor álle kinderen zijn. Ook als die iets extra's nodig hebben, of als die een uitstroomprofiel hebben naar meer praktijkgericht onderwijs. In dit plan zagen we een kans om als team meer kennis te ontwikkelen en ook de kwaliteit van ons onderwijs te verbeteren, voor een brede groep kinderen."

Gelijkwaardig en veilig

Martine en Jennie hadden meteen Stacey op het oog om een coachende rol te spelen. "Die wil je wel klonen", lacht Jennie. "Een heel ervaren gespecialiseerde leerkracht die pedagogisch-didactisch heel sterk is, zicht heeft op kwaliteit en die open en direct is."
Mirjam: "Yvonne (intern begeleider, red.) en Stacey overleggen veel samen, maar Stacey heeft ook bij ons meegekeken en tips gegeven. Dat voelde gelijkwaardig en veilig voor onze leerkrachten die echt van goede wil waren en zijn, maar voor wie dit ook nieuw was."
De ondersteuning van een co-teacher helpt ook enorm, merkt Mirjam. "Dat geeft leerkrachten meer vertrouwen, want het is best wennen om kinderen op hun heel eigen leerlijn te laten werken." Co-teacher Marieke draait ook in andere klassen mee om haar kennis breder over te dragen.

Beeldvorming bijstellen

Een leerkracht van de 1e Montessorischool keek ook mee op De Klimboom. Dat bleek een waardevolle stap. Alleen al om te ervaren dat de aanpak in het sbo anders is, maar ook dat er veel overeenkomsten zijn en dat er veel van elkaar te leren valt, op pedagogisch en didactisch gebied.
Jennie merkt vaker dat zo'n schoolbezoek positief uitpakt voor de beeldvorming over het sbo. "Bij ons zitten ook kinderen op school met hun wensen en dromen voor hun toekomst en we werken aan dezelfde doelen als op de basisschool. Acht van de tien leerlingen stroomt bij ons uit naar regulier onderwijs zoals vmbo basis, of basis-kader*. Dat zijn vaak eyeopeners.

Inclusief onderwijs roept veel op

De leidinggevenden merken in hun omgeving alle drie dat 'inclusief onderwijs' best wat oproept. Een 'opgelegde' verandering die zonder extra financiering op het bord van de leerkracht wordt gelegd, dat is wat Mirjam veel hoort. Over het gespecialiseerd onderwijs wordt dan weer makkelijk gesproken over 'opheffen'.

Met de bedoeling van inclusief onderwijs is niets mis, vinden Mirjam, Jennie en Martine. Want het ís natuurlijk mooi als kinderen zoveel als mogelijk thuisnabij naar school kunnen. "Maar mag een kind straks misschien voor kortere of langere tijd ook nog iets ánders nodig hebben?", vraagt Jennie zich af. "Je kunt kinderen niet allemaal door dezelfde mal duwen."

Wat enorm zou helpen in de beweging naar inclusief onderwijs: extra ondersteuning van een onderwijsassistent en schoolcoach in het regulier onderwijs én ruimte voor een breder onderwijsaanbod. "Nu ligt de focus enorm op resultaten halen voor taal, rekenen, burgerschap en digitale vaardigheden", zegt Mirjam. "Terwijl het zo fijn zou zijn als het onderwijs praktischer mag zijn, met maakklassen, ateliers, noem maar op."
Ook helpend: als meer ouders anders zouden kijken naar 'niveau'. Nog te vaak moeten de scholen opboksen tegen het idee dat praktijkonderwijs of vmbo 'minder' zou zijn dan meer theoretisch onderwijs.

Méér samenwerkingskansen

Terug naar de proeftuin. Die loopt tot nu toe heel goed. "We blijven natuurlijk goed kijken naar de ontwikkeling van de vier kinderen en volgen of ze nog steeds happy zijn", benadrukt Mirjam.

Directeuren en intern begeleiders vinden elkaar inmiddels snel. Een mooie volgende stap: alle leerkrachten met elkaar en elkaars onderwijs laten kennismaken om van elkaar te leren. Martine: "Je wilt natuurlijk dat juist ook zij snel contact kunnen opnemen met elkaar. Inclusief onderwijs begint niet bij 'beleid', maar in de harten van leerkrachten."

Er zijn zoveel méér samenwerkingskansen voor de toekomst. Denk alleen al aan gebruikmaken van elkaars kennis, onderwijsaanbod en voorzieningen. "Jammer dat onze scholen niet in elkaars buurt staan", zegt Martine.

Aan tafel heeft Mirjam daar meteen een mooi idee voor. "Over een aantal jaren krijgen wij nieuwbouw", vertelt zij enthousiast. "Hoe mooi zou het zijn als we dat samen en met meer partners kunnen doen? Dan kunnen we de wereld laten zien wat er mogelijk is!"

Wie is wie?

Mirjam van Haastrecht is locatiedirecteur van de 1e Montessorischool Hoofddorp.

Martine de Ruijter is directeur van drie Aloysiusscholen in de Haarlemmermeer, waaronder De Klimboom.

Jennie Akerboom is in het samenwerkingsverband actief als lid van de klankbordgroep, de projectgroep interprofessioneel samenwerken en de expertisepool.

* Het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) kent verschillende leerwegen. 'Basis' is de praktijkgerichte basisberoepsgerichte leerweg die voorbereidt op mbo niveau 2, de kaderberoepsgerichte leerweg kent iets meer theorie en bereidt voor op mbo niveau 3 of 4.

Bestuurders

“Kinderen in onze regio zijn van ons allemaal”

Goede bestuurlijke samenwerking en een eenduidige visie: dat is in de Haarlemmermeer een mooie basis voor de beweging naar inclusief onderwijs.

Wie is wie?

Annette Giling is directeur-bestuurder van Samenwerkingsverband passend onderwijs Haarlemmermeer.

Egbert de Jong is directeur-bestuurder van de Montessorivereniging Haarlemmermeer; met naast de 1e Montessorischool Hoofddorp ook de Floriandeschool.

Hermien Steenbergen is regiobestuurder West van de Aloysius Stichting.

De samenwerkende schoolbestuurders in Samenwerkingsverband passend onderwijs Haarlemmermeer ontwikkelden samen hun visie op inclusie in de Haarlemmermeer. Een mooi proces, waarbij de bestuurders elkaar ook beter leerden kennen. De rode draad: we willen niet aan kinderen ‘sleutelen’, maar de context rondom het kind versterken en daar gericht op sturen.

Pedagogisch-didactische basis versterken

“Als we het onderwijs zo inrichten dat het goed is voor alle kinderen, is inclusie daar een gevolg van”, vat directeur-bestuurder Egbert de Jong van de Montessorivereniging Haarlemmermeer bondig samen. Vanuit de gezamenlijke visie werd de focus richting 2030: de pedagogisch-didactische basis versterken. Allerlei initiatieven dragen hieraan bij, vertelt directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband Annette Giling.

“We hebben bijvoorbeeld een startklas waarin kleuters die dat nodig hebben een extra boost krijgen voor de basisschool, een expertpool met experts gespecialiseerd onderwijs, jonge kind en hoogbegaafdheid die leerkrachten in het basisonderwijs ondersteunen en we werken met co-teachers. Onze consulenten leggen ook andere accenten in hun werk, om samen met teams te voorkomen dat zij kinderen hoeven te verwijzen naar het gespecialiseerd onderwijs.”

Beweging begint met kartrekkers

Ook kwamen er proeftuinen (zie kader, red.) om samen te leren en zo stappen te zetten in de praktijk. Een mooie aanpak, vindt regiobestuurder Hermien Steenbergen van de Aloysius Stichting, ook omdat er een leernetwerk bij hoort waarin professionals samen groeien. “Er is vaak meer mogelijk dan je denkt. Beweging begint met kartrekkers die enthousiast worden. Je wilt niet dat mensen het gevoel hebben dat ‘het moet’, maar juist dat zij ervaren dat het kán.” “Op 10 november is er een leernetwerk voor directeuren en intern begeleiders”, vertelt Egbert. “Daar gaan wij als bestuurders het podium op om te vertellen waarom wij dit zo belangrijk vinden.” Want juist dat verháál is zo belangrijk. Dat merkte hij ook tijdens een studiedag met zijn twee montessoriteams.

“We hebben toen allerlei voorbeelden van inclusie uit de praktijk verzameld. Dan zie je dat je er zo heel veel hebt.” Van kleine aanpassingen aan het gebouw, tot een kind dat het lastig vindt om op te starten nét even tien minuten te gunnen in de kamer van de intern begeleider: die voorbeelden uitwisselen helpt. “Als je vindt dat alle kinderen erbij horen, dan kom je tot creatieve ideeën en oplossingen om dat mogelijk te maken.”

Niemand kan dit alleen

Hermien: “Vanuit onze gespecialiseerde scholen denken we steeds meer mee met het regulier onderwijs en brengen daar onze expertise naartoe en leren daar zelf ook. Voor ons is het ook een zoektocht. Met onze scholen kijken we naar de toekomst om te verkennen hoe onze expertise richting inclusie van betekenis kan zijn en blijven. Ik denk dat niemand het alleen kan. Vanuit het onderwijs kunnen we voorleven, aanjagen. Maar inclusie is wat mij betreft een opdracht voor alle netwerkpartners rond het onderwijs en een opdracht voor de hele samenleving. Scholen zijn van onze gemeenschap.” Ontwikkeling van kinderen is zelden een ‘rechte weg’ en kan ook kronkelend verlopen. En soms zijn er zijpaden of een omweg te volgen. “Als zo’n bochtje nodig is en een basisschool verwijst een kind naar het speciaal basisonderwijs, dan zou het gevoel moeten zijn: dit kind is ook nog steeds van ons”, verwoordt Egbert. “Kinderen in onze regio zijn van ons allemáál.”

Goede voorwaarden

En natuurlijk: bij deze beweging naar inclusief onderwijs horen ook goede voorwaarden. Dat er meer geld nodig is, heeft brancheorganisatie van het primair onderwijs de PO-Raad dan ook duidelijk gemaakt in Den Haag. Terecht, vinden de bestuurders.

Egbert: “Het is belangrijk dat we goed luisteren naar de stem van leerkrachten, naar hun vragen over de grootte van klassen, naar extra handen, naar hun werkdrukbeleving. Die geluiden moeten we heel serieus nemen.” Toch is voor verandering ook nog iets anders nodig, denkt Hermien.

“Samen ontdekken hoe het anders kan, hoe we door anders les te geven en anders te organiseren meer kinderen bereiken. Door te dóen krijgen teams vertrouwen. Daarom zijn de proeftuinen zo belangrijk: dan ervaren leerkrachten dat zij het niet alleen hoeven doen.” “En dat kleine aanpassingen in de school soms grote effecten hebben”, vult Annette aan. “Trots zijn op wat we doen, fouten durven toegeven en daarvan leren, samenwerken vanuit ambitie: dan kunnen we ver komen”, besluit Egbert.

Proeftuinen in de Haarlemmermeer

Om scholen te ondersteunen om hun leeromgeving inclusiever te maken, zetten samenwerkende schoolbesturen in Samenwerkingsverband passend onderwijs Haarlemmermeer in op versterking van het pedagogisch-didactisch handelen in het regulier onderwijs.

Dit gebeurt onder meer via co-teaching, inzet van een expertisepool voor ondersteuningsvragen van leerkrachten en ook via zes proeftuinen. De proeftuinen zijn erop gericht om in de praktijk te onderzoeken wat bijdraagt aan een inclusieve leeromgeving en welke aanpakken helpen om het pedagogisch-didactisch handelen te versterken. Eén proeftuin is de samenwerking tussen De Klimboom en de 1e Montessorischool in Hoofddorp.

↙ Scan en lees meer over de (andere) proeftuinen

In integraal kindcentrum (IKC) Katwijk werken KOK Kinderopvang, Cardea Jeugdhulp, Daltonschool Katwijk en gespecialiseerde Aloysiusscholen De Windvang en De Leidse Buitenschool met elkaar samen. De netwerkpartners zoeken elkaar steeds intensiever op om er samen voor te zorgen dat zij de kinderen in hun kern kunnen bieden wat zij nodig hebben om zich goed te ontwikkelen. De basis daarvoor: een sterk pedagogisch klimaat. Directeur Marjolijn Passchier – een duo met Loes Maaijen – van Daltonschool Katwijk en Lucas Tijbosch van De Windvang vertellen meer.

Gezamenlijke professionaliseringsprogramma traumasensitief werken van start

Partners IKC Katwijk **leren hun traumabril opzetten**

Op 1 oktober zaten alle professionals in IKC Katwijk er klaar voor: hun eerste gezamenlijke studiedag over traumasensitief werken. Een mooie mijlpaal in de samenwerking, vinden schooldirecteuren Marjolijn en Lucas allebei. “Alle partners doen mee, ook de kinderopvang-, bso- en jeugdhulpcollega’s”, vertelt Marjolijn. “Zo werken we samen aan een veilig pedagogisch klimaat dat herkenbaar is voor kinderen, ouders en professionals in ons IKC.”

Chronische stress door heftige gebeurtenissen

Een traumasensitieve blik krijgen op gedrag: dat is de bedoeling van het professionaliseringstraject. “We gaan er niet vanuit dat kinderen met voor ons lastig verstaanbaar gedrag een trauma hebben, maar erkennen wel dat gedrag verschillende oorzaken kan hebben”, legt Marjolijn uit.

Denk bijvoorbeeld aan ingrijpende gebeurtenissen, chronische stress, armoede of ervaringen rondom migratie. Een traumasensitieve benadering helpt niet alleen om te kijken naar wat een kind doet, maar ook naar wat er achter dit gedrag kan liggen en vooral wat een kind nodig heeft. “Dat helpt om vanuit rust en voorspelbaarheid te werken en duidelijke grenzen te stellen.”

Kennis en vaardigheden opdoen

Tijdens het meerjarige professionaliseringstraject dat alle IKC-partners starten, leren professionals hun ‘traumabril’ opzetten. Zij ontdekken hoe overmatige stress het kinderbrein beïnvloedt, hoe zij stressreacties herkennen en hoe zij gedrag dat daaruit voortkomt kunnen herkennen en duiden. En natuurlijk hoe zij daarmee om kunnen gaan. Extra fijn: collega en orthopedagoog Marike van Gulik van De Leidse Buitenschool verzorgt het scholingsprogramma. “We gaan aan de slag met kartrekkers die gaan helpen om traumasensitief werken planmatig in te voeren”, vertelt Lucas. “Natuurlijk ondersteunen we dit vanuit onze zorgteams en als directeuren.”

Steeds meer samen

De kinderen van de scholen in IKC Katwijk kennen elkaar goed, want ze spelen samen op het plein en vieren samen de feestdagen op school. Leerkrachten en onderwijsondersteuners zien elkaar ook veel, omdat zij elkaar treffen op dezelfde leerpleinen in het gebouw.

“Sinds begin dit jaar werken twee pedagogisch medewerkers van KOK Kinderopvang bij ons en op de bso”, vult Marjolijn aan. “Zij helpen ons in de klas en met het schoolvaardig maken van jonge kinderen.”

> “We erkennen dat gedrag verschillende oorzaken kan hebben”

Ook de zorgteams en directies werken goed samen en sparren geregeld met elkaar over het onderwijs en de zorg voor kinderen. Dat zij in het IKC in één ruimte werken, helpt daarbij. De lijntjes zijn kort in de dagelijkse praktijk.

Nu ook de pedagogisch medewerkers en jeugdhulpcollega’s aanhaken bij het professionaliseringstraject, hopen Marjolijn en Lucas dat de samenwerking in het IKC nóg verder verbreed en versterkt wordt, gericht op een gezamenlijk en herkenbaar pedagogisch klimaat voor alle kinderen. “We ontwikkelen meer en meer één cultuur.”

Wat is traumasensitief onderwijs?

Veel kinderen die in IKC Katwijk naar schoolgaan, kampen met trauma door heftige gebeurtenissen die zij hebben meegemaakt of meemaken. Dit levert chronische stress op die van invloed is op hun leren, het reguleren van hun emoties en gedrag en op het vertrouwen dat zij in zichzelf en anderen hebben.

Hun stresssysteem is altijd actief, waardoor hersenen constant in een overlevingsmodus zijn. Zij kunnen dit stressniveau nog niet altijd zelf verminderen en hebben volwassenen nodig om te helpen bij hun zelfregulatie. Dit noemen we co-regulatie. Professionals die traumasensitief onderwijs geven, (h)erkennen stressreacties zoals vechten, vluchten of bevriezen en kunnen zelf als co-regulator optreden om de rust in de klas te bewaren en kinderen te helpen. Met de juiste kennis en praktische handvatten kunnen zij ervoor zorgen dat getraumatiseerde kinderen zich optimaal kunnen (gaan) ontwikkelen.

ikc-katwijk.nl
dewindvang.nl

Directeuren
Marjolein, Loes en Lucas.

"We ontwikkelen meer en meer één cultuur"

Expertise delen in de regio

Vanuit IKC Katwijk delen we als gespecialiseerd onderwijs ook expertise met reguliere basisscholen in de regio. In de kern Rijnsburg draait de Kikkergroep, voor jonge kinderen die tijdelijk extra persoonlijke aandacht en ondersteuning krijgen, voor een stevigere start op de basisschool. Ook doen twee scholen uit de kern Valkenburg mee. Het kan gaan om extra inzet op woordenschat tot sensomotorische ontwikkeling en van prikkelverwerking tot leren omgaan met andere kinderen.

Orthopedagoog Janneke Buitenhuis-Vrolijk van De Windvang bezoekt in de eerste weken na de start van het schooljaar samen met de leerkracht van de Kikkergroep alle kleutergroepen om kleuters te observeren. Samen kijken zij hoe het gaat en of er kinderen zijn voor wie de Kikkergroep een boost kan geven aan hun ontwikkeling.

↙ Scan en lees dit artikel

↖ Scan en lees dit artikel over ontwikkelingen in IKC Katwijk dat afgelopen jaar verscheen in ons jaarmagazine

Bso+ Focus biedt vrijheid en rust

“Bewegen, plezier hebben én jezelf kunnen zijn”

Aloysiusscholen investeren volop in educatief partnerschap met ouders en leerlingen. Zo ook Focus in Haarlem-West, dat speciaal (basis)onderwijs biedt aan kinderen van 4 tot 13 jaar. Focus werkt in Integraal Kindcentrum (IKC) Zuid-Kennemerland samen met onderwijsorganisaties Spaarnesant en TWijs en (specialistische) jeugdhulporganisaties Fibbe en Kenter Jeugdhulp. Begin 2026 kwam daar een nieuwe netwerkpartner bij: Sportfever. Kinderen en ouders kunnen dankzij deze samenwerking rekenen op gespecialiseerde én sportieve buitenschoolse opvang (bso).

Een lang gekoesterde wens ging afgelopen januari in vervulling: Focus kreeg een bso+. Vanuit gesprekken met ouders en de gemeente Haarlem bleek er behoefte aan een sportief naschools aanbod met kleinere groepen en zo ontstond de samenwerking met Sportfever. Een bewuste keuze.

Vertrouwensband

Bij Sportfever draait opvang om veel buiten zijn, sporten, spelen en ontdekken. En dat in een veilige, kleinschalige setting met persoonlijke begeleiding. Sanne Rijs, begeleider van de bso+ groep, vertelt: “Sportverenigingen hebben zelden aanbod voor kinderen uit het gespecialiseerd onderwijs. Ouders vinden het ook lastig om hun kind bij iemand achter te laten waar geen vertrouwensband mee is. In deze bso+ is sport en spel inclusief en kennen we de kinderen.”
Dat laatste komt ook omdat Sanne en haar collega Kelly allebei ook als onderwijsassistent werken in het onderwijs van Focus. Dat zorgt voor herkenning en vertrouwen bij de kinderen én de ouders. “Wij kennen elkaar al van school. We zien de kinderen voor wie ze zijn en weten wat ze nodig hebben.”

Ouders ontzorgd

Sanne: “De lijnen met ouders zijn kort. Zij kunnen mij makkelijk benaderen, want ik vind gewoon dat ik er voor ze moet zijn. Ik ben de veilige basis voor deze kinderen. Er zijn ouders die niet heel veel anderen hebben die hun kind zo goed kennen of die kunnen meedenken als iets niet lekker loopt.”

De bso+ is nu drie dagen open. Onlangs konden ouders aangeven of zij graag uitbreidingswensen hebben en Sanne zou ook graag opengaan tijdens vakanties. “Ouders moeten daar nu zelf een oplossing voor vinden en dat is niet eenvoudig. Deze kinderen én ouders verdienen het om even te kunnen ademen. Want met deze kinderen moet je 24/7 aanstaan. Deze kinderen kunnen niet zonder nabijheid. En dat is intensief, zeker omdat sommige ouders niemand anders hebben om op terug te vallen.”

"De bso+ voelt heel vertrouwd en veilig"

"De bso+ betekent voor mij vrijheid"

Kirsten is de moeder van Blue (6 jaar): "De bso+ betekent voor mij als ouder vrijheid. Het is voor mij niet vanzelfsprekend dat ik mijn dochter zomaar ergens onder kan brengen. Mijn kind heeft meer nabijheid en zorg nodig. Toen de bso+ er nog niet was moest ik alles zelf regelen en konden wij als ouders bijvoorbeeld niet allebei werken."

"De bso+ voelt heel vertrouwd en veilig", benadrukt Kirsten. "De kinderen lopen vanuit school zo naar de bso+ en zien daar bekende gezichten en herkennen dezelfde afspraken als in de klas. Het is echt een verlenging van de schooldag. En ieder kind wordt gezien en krijgt wat nodig is. Een extra knuffel, een opdrachtje, even vrij spelen of een rustmoment, bij de bso+ weten ze precies wat mijn dochter nodig heeft."

"Het geeft me een veilig gevoel dat mijn kind begrepen wordt"

Sharon is de moeder van Cataleya (4 jaar): "Op het moment dat mijn dochter naar de bso+ kon, had ik weer meer ruimte voor mijn andere kinderen en kon ik weer naar kantoor in plaats van vanuit huis te werken. En het geeft me een heel veilig gevoel dat mijn kind begrepen wordt."

Cataleya communiceert met gebaren en taal die zij zichzelf heeft aangeleerd. "Die moet je maar net kunnen begrijpen. Er zijn niet zoveel mensen die dat kunnen, maar op de bso+ kunnen ze dat, ook omdat zij mijn dochter kennen van school." Als alleenstaande moeder van drie kinderen van wie er twee extra begeleiding nodig hebben, is de vrijheid die de bso+ geeft heel welkom. "Ik ben constant bezig. Door de bso+ heb ik meer ruimte en kan ik weer gewoon naar kantoor. Ik kom nu meer onder de mensen en zie mijn collega's in plaats van alleen contact via mail of telefoon. Daardoor krijgen we een andere band."

Wat is een bso+?

De bso+ van Sportfever bij Focus biedt extra aandacht, structuur en begeleiding aan kinderen met een speciale ondersteuningsbehoefte. De groepen zijn kleiner dan in een reguliere bso zodat er meer tijd en aandacht is voor ieder kind. Er is ook meer begeleiding: twee pedagogisch medewerkers begeleiden twaalf kinderen. Na schooltijd ligt de nadruk op bewegen, plezier maken en jezelf kunnen zijn. De opvang is nu open op maandag, dinsdag en donderdag tot uiterlijk 18.00 uur. In schoolvakanties en tijdens studiedagen is de bso+ vooralsnog niet open.

Een lange historie … moet je vieren!

Dit jaar bestaan wij als Aloysius Stichting 135 jaar. Reden voor een prachtig jubileumfestival én -feest. Op 19 juni 2026 vierden we dat in DeFabrique in Utrecht. Onze koers stond centraal tijdens een dag Leren & Ontwikkelen.

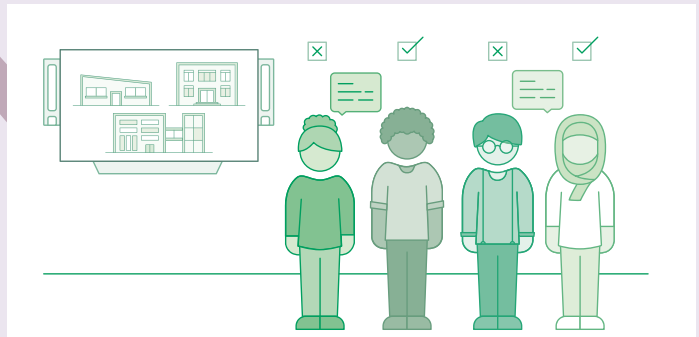
Collega's en netwerkpartners verzorgden lezingen, workshops, films en toneelvoorstellingen rondom de verschillende koersthema's en alle deelnemers konden een koersexpositie bekijken met praktijkvoorbeelden uit onze scholen en stichting.

We sloten de dag af met Vieren & Feesten: een walking diner, een optreden van onze eigen Aloysius huisband en meer muziek, film en theater.

Nieuwsgierig naar onze koers?
Bekijk onze koersanimatie en je bent in een paar minuten op de hoogte van de koersthema's waaraan wij werken.

Scan en bekijk onze koersanimatie

Benieuwd naar onze historie?
Bekijk onze animatie!

Scan en bekijk de animatie

aloysius

Colofon
Uitgave
Aloysius Stichting regio's Noord en West
Samenstelling en inhoud
Anna-Marieke van Kampen, Hermien Steenbergen, Joke van Ballegooijen, Ed Polderman, Anne-Marie Veldkamp
Eindredactie
Carina Prudon de Castro
Concept en tekst
Anne-Marie Veldkamp, Joke van Ballegooijen (artikel bso+ en Aloysius kort)
Fotografie Peter Valckx, Frank Meester, Marieke Wijntjes, Joke van Ballegooijen
Art direction en ontwerp Budelinc
Druk Drukkerij Kempers

aloysiusstichting.nl